

Sygn. akt I ACa 228/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 czerwca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSA Marta Sawicka
Sędziowie:	SSA Agnieszka Sołtyka SSA Mirosława Gołuńska (spr.)
Protokolant:	sekretarz sądowy Piotr Tarnowski

po rozpoznaniu w dniu 19 czerwca 2013 r. na rozprawie w Szczecinie

sprawy z powództwa W. M.

przeciwko Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w K. i 7 Szpitalowi Marynarki Wojennej z Przychodnią (...) Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej w G.

o wydanie dokumentów i zobowiązanie

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie

z dnia 7 lutego 2013 r., sygn. akt I C 393/12

I. **oddala apelację;**

II. **przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Koszalinie adwokatowi B. K. kwotę 270 (dwieście siedemdziesiąt) złotych wraz z należnym podatkiem VAT tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.**

SA M. Gołuńska SSA M. Sawicka SSA A. Sołtyka

Sygn. akt I A Ca 228 / 13

UZASADNIENIE

Powód W. M. ,po ostatecznym sprecyzowaniu żądania ,w pozwie skierowanym przeciwko Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej MSW w K. i 7 Szpitalowi Marynarki Wojennej w G. domagał się:

1/ nakazania pozwanym by mu jako pacjentowi dokumentacji medycznej w postaci badań oraz orzeczeń psychologicznych i psychiatrycznych, a także testów psychologicznych i ich wyników za okres od 2000 do 2009 r. oraz

2/ nakazanie pozwanemu Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej MSW w K. złożenia oświadczenia woli o treści w nim wskazanej.

Uzasadniając tak sformułowane żądania wyjaśnił, że od 30.08.2000r. do 19.10.2009 r. wykonywał u pozwanych w różnych datach badania lekarskie i psychologiczne jako osoba posiadająca licencję pracownika ochrony fizycznej w związku z pracą w ochronie. Badania te prowadzone były w oparciu o rozporządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 23.03.1999 r.. W karcie badań ZOZ MSWiA w K. z dnia 19.10.2009 r. i opinii psychologicznej wpisane zostały przeciwwskazania do posiadania przez powoda licencji pracownika ochrony, bez podania przyczyny, a w wykonanym wcześniej takim samym badaniu w maju 2009 r. z pozytywną oceną zalecono konieczność badania w 2010 r., bez podania przyczyny. Wobec tych niejasności, powód poprosił o badania 7 Szpital Marynarki Wojennej w G.. Badania te zostały przeprowadzone, ale powód nie otrzymał wglądu do dokumentacji medycznej, do czego ma prawo zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 14.07.2010 r. w sprawie rodzajów dokumentacji badań i orzeczeń psychologicznych, sposobu jej prowadzenia, przechowywania i udostępniania oraz wzorów stosowanych dokumentów. Powód zarzucała, że pozwani nie udostępnili mu pełnej dokumentacji medycznej stanowiącej podstawę wskazanych w nich przeciwwskazań do posiadania licencji pracownika ochrony, w tym dokumentów z badań i orzeczeń psychologicznych i psychiatrycznych oraz testów psychologicznych i ich wyników. Już w toku procesu powód wyjaśnił, że żądana dokumentacja medyczna jest mu potrzebna, ponieważ będzie odwoływał się w drodze decyzji administracyjnej.

Postanowieniem z dnia 23 kwietnia 2012 r. Sąd nakazał pozwanym w drodze zabezpieczenia dowodu złożenie w terminie 7 dni do depozytu sądowego całej oryginalnej dokumentacji (medycznej i pozostałej korespondencji) dotyczącej powoda, znajdującej się w posiadaniu pozwanych bądź w ich archiwach (w tym dokumentacji dotyczącej badań i orzeczeń psychologicznych i psychiatrycznych oraz testów psychologicznych wykonywanych w latach 2000-2009).

W odpowiedzi na pozew pozwany Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej MSW w K. wniósł o oddalenie powództwa, a w wykonaniu postanowienia o zabezpieczeniu złożył do depozytu sądowego dokumentację medyczną dotyczącą powoda w ilości 25 kart. Wyjaśnił w dniach 21.02.2012 r. i 13.05.2012 r. w formie potwierdzonych kserokopii udostępnił powodowi całą dokumentację medyczną. Przyznał, że początkowo bezzasadnie odmówiono powodowi wydania dokumentacji medycznej. Już w toku procesu wniósł o oddalenie wniosku dowodowego powoda z dnia 18.06.2012 r., zauważając, że przedmiotem procesu jest żądanie wydania dokumentów, a nie ocena prawidłowości ich sporządzenia.

Pozwany 7 Szpital Marynarki Wojennej w G. w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie. Dokumentację medyczną dotyczącą powoda w oryginale przekazał do Sądu-5 sztuk.

Pełnomocnik powoda przyznał, że w wyniku zabezpieczenia dowodu żądanie pozwu o wydanie dokumentów zostało zaspokojone, powodowi kserokopię dokumentacji medycznej przedłożonej do sprawy przez obu pozwanych wydano w dniu 10 lipca 2012. Pismem z dnia 12.12.2012 r. powód reprezentowany przez pełnomocnika z urzędu podtrzymał roszczenie i wnioski złożone w piśmie procesowym z dnia 2.07.2012 r., uzupełniając je nowymi żądaniami w nim wskazanymi, w tym domagał się przedłożenia pisemnego uzasadnienia celowości do badań przeprowadzonych w styczniu 2010 r. w 7 Szpitalu Marynarki Wojennej w G., uzasadnienia skrócenia badań przeprowadzonych w maju 2009 r. przez ZOZ MSW w K., uzasadnienia negatywnej opinii wydanej w październiku 2009 r. przez ZOZ MSW w K., wydania całości dokumentacji medycznej dotyczącej powoda i wydania wskazanej korespondencji z powodem. Ponadto wniósł o przeprowadzenie dowodów ze wskazanych dokumentów oraz o zobowiązanie Komendanta Wojewódzkiej Policji w S. do przedłożenia całości korespondencji prowadzonej przez KWP w S. z pozwanymi, (...) ZOZ w G., a dotyczącą powoda.

W odpowiedzi na powyższe pełnomocnik pozwanego (...) szpitala wniósł o oddalenie tych wniosków podnosząc, że brak jest podstaw do żądania sporządzenia pisemnego uzasadnienia odnośnie wskazania krótszych terminów badań, gdyż uzasadnienie wpisane do dokumentacji jest takowym, bez względu na jego treść, a wpisów w dokumentacji

dokonywane się niezwłocznie po przeprowadzeniu badania. Zarówno obowiązek (jak i uprawnienie) do dokonywania wpisów w indywidualnej dokumentacji medycznej pacjenta przez lekarza wiąże się z wykonywaniem zawodu lekarza, a pozwany nie jest podmiotem uprawnionym do pisemnego uzasadnienia wskazanego w orzeczeniu lekarskim krótszego niż 3 lata okresu przeprowadzenia kolejnych badań. Podobnie pozwany ocenił wniosek o przedłożenie uzasadnienia negatywnej opinii z 2009 r. dotyczącej oceny zdolności psychicznej do wykonywania zadań pracownika ochrony fizycznej. Wyjaśnił, że w dniu 21.05.2012 r. całą dokumentację medyczną dotyczącą osoby powoda złożył w Sądzie. Dołączył żądaną korespondencję z Rzecznikiem Praw Pacjenta.

Pozwany 7 Szpital Marynarki Wojennej w G. podtrzymała swoje stanowisko, co do tego, że całą dokumentację medyczną przekazał już Sądowi dodając, że jej kserokopię wysłał też na adres powoda w czerwcu 2012 r. Podniósł, że żądanie przez powoda tworzenia nowej dokumentacji (pisemnego uzasadnienia celowości przeprowadzonych badań w styczniu 2010 r.) nie ma podstaw prawnych.

Na ostatniej rozprawie w dniu 7 lutego 2013 r. strona powodowa podtrzymała swoje żądania wyjaśniając, że powód chce się zapoznać z dokumentacją, która spowodowała negatywną ocenę lekarza psychiatry i psychologa, co spowodowało z kolei utratę przez niego pracy. Powód oświadczył, że chciał na podstawie tej dokumentacji wznowić postępowanie administracyjne zakończone prawomocnym wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w W. z dnia 4.01.2011 r.

Z kolei pozwany ad 1 twierdził, że powód mógł na drodze administracyjnej kwestionować cofnięcie decyzji odnośnie wydanej licencji pracownika ochrony. Co do żądania zobowiązania zarzucił, że nie jest to oświadczenie woli, tylko oświadczenie wiedzy

Wyrokiem z dnia 7 lutego 2013 r. Sąd Okręgowy w Koszalinie powództwo o wydanie dokumentów i zobowiązanie do złożenia oświadczenia oddalił w całości, a nadto postanowił nie obciążać powoda kosztami zastępstwa procesowego pozwanych oraz zasądził od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Koszalinie na rzecz radcy prawnego B. K. kwotę 360zł wraz z należnym podatkiem VAT, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu.

Orzeczenie to zostało poprzedzone następującymi ustaleniami:

powód od 30.08.2000 r. do 19.10.2009 r. wykonywał w pozwanych placówkach badania lekarskie i psychologiczne jako osoba, posiadająca licencję pracownika ochrony fizycznej w związku z wykonywaną pracą. Pismem z dnia 28.08.2009 r. naczelnik Wydziału Postępowań Administracyjnych KWP w S. zwrócił się do Komendanta Centrum (...) w K. o rozważenie możliwości wystąpienia z wnioskiem o ponowne przeprowadzenie badań W. M., na wniosek pracodawcy, w razie uzasadnionego podejrzenia utraty zdolności fizycznej i psychicznej do wykonywania zadań. W dniu 19.10.2009 r. psycholog kliniczny W. W. wydał opinię, w której stwierdził, że powód podczas badania psychologiczno-psychiatrycznego rozbudowuje wątki o treściach prześladowczych, jest podejrzliwy, wszędzie widzi wrogów etc. W wyniku tego badania stwierdził u W. M. osobowość paranoiczną, co stanowi przeciwwskazanie do posiadania licencji pracownika ochrony. W tej sytuacji powód zwrócił się do 7 Szpitala Marynarki Wojennej w G. o przeprowadzenie badań i w listopadzie 2009 r. uzyskał pozytywną opinię do 2012 r., ale poprosił o jeszcze jedno badanie, które przeprowadzono w dniu 25.01.2010 r. Pismem z dnia 24.02.2010 r. powód zwrócił się o wydanie mu zaświadczenia lekarskiego po uzyskaniu opinii psychologa B. S., ale odmówiono mu go pisemnie w dniu 11.03.2010 r. z uwagi na nieukończenie badania w ustalonym terminie. Pismem z 25.02.2010 r. poinformowano powoda, że w związku z zatajeniem podczas badań w dniu 24.11.2009 r. informacji o wyniku badania z dnia 19.10.2009 r., uchylono wydane orzeczenie nr (...) oraz, że nie posiada on zdolności do wykonywania zadań pracownika ochrony fizycznej.

Powód bezskutecznie zwracał się do pozwanych o udostępnienie dokumentacji związanej z badaniami psychologicznymi dotyczącymi licencji pracownika ochrony. Podobnie odmawiano mu sporządzenia odrębnego uzasadnienia wskazania medycznego w orzeczeniu lekarskim z dnia 11.05.2009 r. Rzecznika Praw Pacjenta wskutek skarg powoda wszczął postępowanie wyjaśniające wobec dyrektora ZOZ MSW w K. . Żądana przez powoda

dokumentacja medyczna od obu pozwanych została przedłożona na żądanie sądu, zabezpieczona, a jej kserokopie wydano już powodowi w dniu 10 lipca 2012 r., co sam potwierdził przed Sądem.

Po tak poczynionych ustaleniach faktycznych Sąd Okręgowy doszedł do wniosku, że roszczenie powoda w całości jest nieuzasadnione.

Powód ostatecznie wyartykułował dwa żądania, a mianowicie żądanie nakazania wydania przez pozwanych do wglądu dokumentów w pozwie określonych oraz zobowiązania pozwanego ad.1 do złożenia oświadczenia woli o treści wskazanej w piśmie procesowym z dnia 2 lipca 2012 r.

Co do pierwszego żądania Sąd podkreślił, że z uwagi na wielokrotne odmawianie powodowi wglądu do jego pełnej dokumentacji medycznej będącej w posiadaniu obu pozwanych placówek, żądanie nakazania jej wydania w celu udostępnienia powodowi było w chwili wnoszenia pozwu uzasadnione. Sąd uznał, że żądanie takie było dopuszczalne w myśl art. 1 k.p.c. jako mieszczące się w pojęciu sprawy cywilnej. Dodał, że ocena tego czy dana sprawa jest sprawą cywilną zależy od przedmiotu procesu, tj. przedstawionego pod osąd roszczenia i przytoczonego przez powoda stanu faktycznego. Sprawa ma charakter sprawy cywilnej, jeżeli treść łączących strony stosunków prawnych, obejmująca ich wzajemne prawa i obowiązki albo tworząca dany stan prawny, zakłada potrzebę ochrony interesów uczestniczących w nich podmiotów. Sprawa cywilna wymaga przy tym pozostawania dwóch lub więcej podmiotów w stosunku prawnym, regulowanym przepisami Kodeksu cywilnego i innymi ustawami, którego podmioty, na wypadek sporu między nimi, występują jako równorzędni partnerzy. Zdaniem sądu, wystąpienie powoda z żądaniem określonym w pozwie ma przymiot sprawy cywilnej, którą sąd przyjął do rozpoznania na podstawie przepisów szczególnych. Zgodnie z treścią art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta pacjent ma prawo do dostępu do dokumentacji medycznej dotyczącej jego stanu zdrowia oraz udzielonych mu świadczeń zdrowotnych. Podmiot udzielający świadczeń zdrowotnych udostępnia dokumentację medyczną pacjentowi (art. 26 ust. 1), a udostępnienie to może nastąpić poprzez sporządzenie wyciągów, odpisów lub kopii.

Skoro żądana przez powoda do wglądu dokumentacja medyczna będąca w posiadaniu pozwanych została w całości przekazana Sądowi, a następnie na jej podstawie sporządzono i wydano powodowi jej kserokopie, co sam potwierdził przed sądem na rozprawie w dniu 7 lutego 2013 r. uznał Sąd, że spełnienie świadczenia nastąpiło bez wątplenia w toku procesu. W sytuacji gdy powód nie cofnął jednak powództwa w tym zakresie Sąd powództwo to, szerzej takie swoje stanowisko uzasadniając, oddalił. Dodał Sąd, że zasadniczo przedmiotem procesu było żądanie wydania całej dokumentacji medycznej powodowi, a nie stan czy forma lub treść tej dokumentacji, zwłaszcza orzeczeń lekarskich wraz z ich uzasadnieniem. Sąd oddalił wnioski dowodowe dotyczące domagania się sporządzenia dodatkowych pisemnych uzasadnień orzeczeń lekarskich czy sprawdzania przy pomocy biegłych zasadności wykonanych badań lub ich braku uznając, że byłaby to niedopuszczalna ingerencja w materię nie objętą uprawnieniem sądu powszechnego. Sąd cywilny nie ma bowiem kognicji do badania treści tych dokumentów oraz zasadności znajdujących się w nich decyzji wydanych na podstawie przeprowadzonych badań, mogą być one kwestionowane wyłącznie w drodze postępowania administracyjnego. Podobnie na tej drodze, w oparciu o przepisy o przepisach ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia oraz przepisy wykonawcze do niej, powód może wyjaśniać kwestię swojej licencji jako pracownika ochrony fizycznej (jak i przeprowadzonych badań stanu zdrowia).

Co do drugiego żądania powoda, a mianowicie zobowiązania pozwanego ad. 1 do złożenia oświadczenia woli o treści sformułowanej w piśmie procesowym z dnia 2 lipca 2012 r. Sąd uznał je również za nieuzasadnione. Taka ocena została spowodowana tym, iż nie było to żądanie dotyczące złożenia oświadczenia woli, ale wiedzy i jako takie nie mogło być objęte żądaniem kierowanym do strony za pośrednictwem sądu. Obowiązujący system prawny nie dopuszcza bowiem do tego, aby w trybie orzeczenia sądu można było wymusić na kimkolwiek złożenie oświadczenia co do stanu jego wiedzy. Z tego względu roszczenie sformułowane w taki sposób, iż jest w istocie żądaniem złożenia oświadczenia o stanie wiedzy, a nie oświadczeniem, które zastępuje wolę strony pozwanej nie mogło być skutecznie zrealizowane na podstawie art. 64 k.c. Sąd podkreślił, że wskazany przepis stanowi, że to oświadczenie woli strony zobowiązanej do jego złożenia może być zastąpione orzeczeniem sądu. Sąd może wydać takie orzeczenie na żądanie osoby uprawnionej, zainteresowanej dokonaniem określonej czynności prawnej, a w/w przepis znajdzie zastosowanie,

gdy osoba zobowiązana do złożenia oznaczonego oświadczenia woli uchyła się od jego złożenia. W rozpoznawanej sprawie taka sytuacja nie zachodziła bo oświadczenie, które miałyby złożyć strona pozwana nie jest oświadczeniem woli, tylko oświadczeniem stanu wiedzy o określonych faktach, a jako takie nie daje się ująć w ramy żądania procesowego, którego dochodzenia można domagać się w trybie art. 64 k.c.

W konsekwencji tak sformułowane żądanie podlegało oddaleniu jako pozbawione podstaw prawnych. W konsekwencji Sąd I instancji oddalił w całości, a więc co do obu roszczeń, powództwo jako bezzasadne.

O kosztach procesu Sąd na podstawie art. 100 w zw. z art. 102 k.p.c. szerzej takie rozstrzygnięcie uzasadniając. Ponadto Sąd zasądził od Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Koszalinie) na rzecz radcy prawnego B. K. kwotę 360 zł wraz z należnym podatkiem VAT tytułem nieopłaconej, udzielonej z urzędu pomocy prawnej powodowi w sprawie tytułem wynagrodzenia ustalonego w stawce najbardziej zbliżonej, zdaniem sądu, do charakteru roszczenia niemajątkowego objętego świadczoną przez pełnomocnika pomocą prawną, na podstawie § 5 w zw. z § 10 ust.1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 z 2002 r. ze zm.).

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego w części oddalającej powództwo złożył powód. Zarzucił on zaskarżonemu orzeczeniu :

1. błąd w ustaleniach faktycznych, który miał wpływ na treść wydanego w sprawie wyroku, spowodowany naruszeniem art. 233 k.p.c. przez zaniechanie dokonania wszechstronnej i dokładnej analizy całości zebranego w sprawie materiału dowodowego, w zgodzie z zasadami logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego, a tym samym naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów;

2. naruszenie przepisów prawa procesowego, w szczególności:

- naruszenie przepisów postępowania, które to uchybienie miało istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 231 i art. 234 k.p.c. przez naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów przez brak ustosunkowania się do całokształtu materiału dowodowego zebranego w sprawie i pominięcie podczas orzekania wniosków dowodowych wniesionych przez stronę powodową, a nadto brak racjonalnego, rzetelnego i wszechstronnego rozważania nad materiałem dowodowym - polegające na błędnym przyjęciu, że żądanie powoda w stosunku do pozwanego Samodzielnego Zakładu Opieki Zdrowotnej MSW w K. złożenia oświadczenia woli o następującej treści: „ Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej MSW w K. w dniu 27 marca 2006r., w dniu 11 maja 2009r. oraz w dniu 19 października 2009r. nie przeprowadził u powoda W. M. badań psychologicznych, w tym pisemnych testów psychologicznych oraz pisemnej opinii psychologa zgodnie z wymogami określonymi w § 5 ust. 1 i 4 rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 23 marca 1999r., w sprawie badań lekarskich i psychologicznych osób ubiegających się o wydanie licencji oraz posiadających licencję pracownika ochrony fizycznej”, jest w ocenie Sądu oświadczeniem wiedzy i jako takie nie może być objęte żądaniem kierowanym do strony za pośrednictwem sądu, podczas gdy wyżej wskazane sformułowanie nie jest oświadczeniem wiedzy ze względu na fakt, że pozwany nr 1 w stosunku, do którego powód skierował żądanie w ramach prowadzonej przez siebie działalności posiada stosowną dokumentację w oparciu o którą jest w stanie wykazać czy w/w oświadczenie woli jest zgodne z rzeczywistością i tym samym czy zasadne jest złożenie stosownego oświadczenia. Sąd I instancji przyjął bezzasadnie, że pozwany nr 1 nie jest w stanie stwierdzić powyższego.

- art. 193 k.p.c. - polegające na niestosunkowaniu się przez Sąd do wniosku powoda z nowym roszczeniem obok pierwotnego, z którym powód wystąpił w piśmie procesowym z dnia 2 lipca 2012r., pomimo w pełni uzasadnionych podstaw prawnych ;

3) naruszenie przepisów prawa materialnego, w szczególności:

- art.64 k.c. przez przyjęcie na potrzeby niniejszego postępowania zawężającej wykładni wskazanego przepisu, a w szczególności błędne uznanie, iż Sąd nie mógł wydać orzeczenia, które zastąpiłoby żądane przez powoda złożenie stosownego oświadczenia woli względem pozwanego nr 1 twierdząc iż jest to oświadczenie wiedzy;

- art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 6 listopada 2008r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta przez błędne przyjęcie, że pacjenta ma prawo jedynie do wglądu do dokumentacji medycznej, podczas gdy pacjent ma prawo także żądać stosownych zaświadczeń, a także oświadczeń woli, wydanych na podstawie zgromadzonej przez placówkę zdrowia dokumentacji.

W konsekwencji tak sformułowanych zarzutów powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w pkt. I dotyczącym oddalenia powództwa w całości ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Koszalinie. Powód nadto wniósł o przyznanie pełnomocnikowi z urzędu kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje :

apelacja powoda okazała się nieuzasadniona .

Sąd II instancji rozpoznający sprawę na skutek apelacji nie jest związany przedstawionymi w niej zarzutami dotyczącymi naruszenia prawa materialnego, wiążą go jednak zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego; w granicach zaskarżenia bierze jedynie z urzędu pod uwagę nieważność postępowania (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., o sygn. akt III CZP 49/07, opubl. Lex nr 341125). W rozpoznawanej sprawie żadna ze stron nie zgłaszała nieważności postępowania , a Sąd z urzędu jej też nie stwierdził . W apelacji powoda nie powołano w istocie nowych faktów ani nowych dowodów . Oznacza to ,że Sąd Odwoławczy orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji ,a poprawność ustalonego w sprawie stanu faktycznego można zweryfikować przez ocenę czy Sąd Okręgowy w sposób poprawny i pełny ocenił zebrany w sprawie materiał dowodowy. Natomiast co do stosowania prawa materialnego przez sąd drugiej instancji to jest to związane z zakresem zarzutów apelacyjnych; ich rola sprowadza się tylko do wypuklenia istotnych, zdaniem skarżącego, problemów prawnych, do przekonania sądu drugiej instancji co do ich oceny oraz "ułatwienia" kontroli instancyjnej. Tak więc to Sąd drugiej instancji musi zawsze samodzielnie dokonać jurydycznej oceny dochodzonego żądania i skonfrontowania jej z zaskarżonym orzeczeniem oraz stojącymi za nim motywami; zarzuty apelującej strony mają charakter pomocniczy i nie ograniczają swobody sądu.

Po tych ogólnych uwagach przechodząc do rozpoznawanej apelacji Sąd Apelacyjny stwierdza ,że w całości aprobuje ustalenia faktyczne poczynione w sprawie przez Sąd I instancji i przyjmuje je za własne ,jak też podziela kwalifikację prawną ustalonego w sprawie stanu faktycznego. Powód zarzucał Sądowi Okręgowemu ,że ten dokonał błędnych ustaleń faktycznych , sprzecznych z zebraniem materiałem dowodowym , który to materiał został oceniony z uchybieniem wymogów stawianych przez przepis art. 233 § 1 k.p.c. W tym miejscu trzeba przeto przypomnieć ,że przedmiotem dowodu są wyłącznie fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.). Fakty mające istotne znaczenie, to fakty opisane w hipotezach norm prawa cywilnego materialnego, rzadziej prawa procesowego. Właściwie rozumiane prawo materialne określa więc, które dowody są istotne w sprawie i jakie mają znaczenie dla jej rozstrzygnięcia . Selekcji faktów dokonuje Sąd uwzględniając zasadę prawdy materialnej i kontradiktoryjności. W ostatecznym wyniku istotność faktu jest oceniana przez sąd z punktu widzenia prawa materialnego W związku z powyższym , przed oceną wyszczególnionych powyżej zarzutów apelacyjnych ,Sąd Odwoławczy odniesie się do zarzutów uchybienia przepisom prawa materialnego . Co do zasady naruszenie prawa materialnego może polegać na błędnym zrozumieniu treści bądź znaczenia normy prawnej (naruszenie prawa materialnego przez błędną jego wykładnię) lub na błędnym przyjęciu czy zaprzeczeniu związku zachodzącego między faktem ustalonym w procesie a normą prawną (naruszenie prawa materialnego przez niewłaściwe jego zastosowanie) .Apelujący zarzucał błędną wykładnię prawa materialnego. Dla oceny trafności zarzutu naruszenia prawa materialnego miarodajny jest stan faktyczny sprawy, będący podstawą wydania zaskarżonego wyroku . Powód domagał się zobowiązania pozwanego Samodzielny Zakład Opieki Zdrowotnej MSW w K. do złożenia oświadczenia o

następującej treści: „ Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej MSW w K. w dniu 27 marca 2006 r., w dniu 11 maja 2009 r. oraz w dniu 19 października 2009 r. nie przeprowadził u powoda W. M. badań psychologicznych, w tym pisemnych testów psychologicznych oraz pisemnej opinii psychologa zgodnie z wymogami określonymi w § 5 ust. 1 i 4 rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 23 marca 1999r. w sprawie badań lekarskich i psychologicznych osób ubiegających się o wydanie licencji oraz posiadających licencję pracownika ochrony fizycznej”.

Powód zarzucał ,że Sąd I instancji dokonał niewłaściwej , zawężającej wykładni art. 64 k.c. w konsekwencji czego w sposób nieuprawniony przyjął ,że było niedopuszczalne wydanie orzeczenia ,które zastąpiłoby żadne złożenie oświadczenia woli względem pozwanego (...) szpitala mylnie w konsekwencji przyjmując ,że jest to oświadczenie wiedzy. Sąd I instancji ocenił bowiem , że żądane oświadczenie nie stanowi oświadczenia woli lecz jest oświadczeniem wiedzy i jako takie nie może być objęte żądaniem kierowanym do strony pozwanej za pośrednictwem sądu. Powód zakwestionował taką ocenę przedmiotowego oświadczenia . Argumentował ,że wskazane sformułowanie nie jest oświadczeniem wiedzy ze względu na fakt, że pozwany szpital w ramach prowadzonej przez siebie działalności posiada stosowną dokumentację w oparciu o którą jest w stanie wykazać czy w/w oświadczenie woli jest zgodne z rzeczywistością i tym samym czy zasadne jest złożenie stosownego oświadczenia.

Ustawową definicję oświadczenia woli zawiera art. 60 k.c. Oświadczeniem woli jest takie zachowanie osoby dokonującej czynności prawnej ,które ujawnia jej wolę w sposób dostateczny. Oświadczeniem woli jest przy tym wyłącznie zachowanie zmierzające do wywołania skutku w postaci powstania, zmiany lub ustania stosunku prawnego ,czyli zachowanie mające wpływać na istnienie i treść uprawnień i obowiązków cywilnoprawnych (art. 56 k.c.). Złożeniem oświadczenia woli jest każde zachowanie człowieka zależne od jego woli , które może być przedmiotem obowiązku prawnego. Wśród źródeł takiego obowiązku wyróżnić można zgodnie z tradycyjnym podziałem - ustawę ,decyzję administracyjną oraz czynność prawną. Przedmiotem obowiązku prawnego ,w oparciu o art. 64 k.c., może być wyłącznie obowiązek złożenia oświadczenia woli w rozumieniu prawa materialnego , nie zaś innych oświadczeń np. oświadczeń wiedzy Oświadczenie woli , którego złożenie jest przedmiotem obowiązku , może stanowić czynność prawną jednostronną lub wchodzić w skład umowy, prowadzić do powstania stosunku prawnego, jego zmiany , a także ustania. Zasadą jest więc ,że jeżeli ustawa nakłada na podmiot obowiązek złożenia oświadczenia woli ,to obowiązek ten może być realizowany przed sądem na podstawie art. 64 k.c. jeżeli regulacja ustawowa pozwala na ustalenie podmiotu zobowiązanego, uprawnionego oraz treści roszczenia tj. treści oświadczenia woli , które ma być złożone. Prawomocne orzeczenie stwierdzające obowiązek strony złożenia oznaczonego oświadczenia woli ma zatem charakter konstytutywny, zastępuje bowiem to oświadczenie i włącza możliwość przymuszenia do jego złożenia w sposób przewidziany w art. 1050 k.p.c. Prawomocne orzeczenie sądu stwierdzające obowiązek strony do złożenia oznaczonego oświadczenia woli zastępuje tylko to oświadczenie (art. 64k.c. oraz art. 1047 k.p.c.).Podstawą materialną żądania i orzeczenia nie jest sam art. 64 k.c. ale normy prawa materialnego nakładające obowiązek złożenia oświadczenia woli . Brak natomiast takiego obowiązku powoduje ,oczywiście , oddalenie powództwa.

Nie każdy akt stanowi oświadczenie woli. Podkreśla się ,że poza zakresem oświadczeń woli leżą wszelkie zawiadomienia o pewnych faktach, w tym także o stanach psychicznych. Ich status metodologiczny jest różny od oświadczeń woli .Wypowiedź stwierdzająca pewny fakt ma bowiem charakter zdania w sensie logicznym ,które może być prawdziwe albo fałszywe. Natomiast zdanie typu normatywnego ,jakim jest oświadczenie woli, weryfikacji takiej nie podlega (System prawa prywatnego - t.2 Prawo cywilne – część ogólna, pod red.Z.Radwańskiego , Warszawa 2002 , s.26).). I tak zawiadomienie prawdziwe wywołuje skutki prawne tylko w przypadkach ustawą przewidzianych ,np. zawiadomienie o wadach rzeczy .Tak jak to wskazuje w apelacji powód - nie stanowi też oświadczenia woli potwierdzenie pewnego faktu .Poświadczenie czynności prawnej, poświadczenie wysokości zobowiązania lub pokwitowanie sumy dłużnej nie są oświadczeniami woli bowiem nie kreują skutków prawnych lecz tylko informują o dokonaniu pewnej czynności lub o sytuacji prawnej określonej osoby. Przedmiotem roszczenia z art. 64 k.c. może być jedynie żądanie złożenia określonego oświadczenia woli, a nie wykonanie czynności faktycznych , technicznych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2004 r. III CK 158/03, LEX nr 174177). Tak więc omawiany przepis dotyczy wyłącznie oświadczeń woli w rozumieniu prawa cywilnego materialnego. Inne wypowiedzi o charakterze informacyjnym lub sprawozdawczym, w szczególności tzw. oświadczenia wiedzy , w tym

zawiadomienia , pokwitowania ,poświadczenia ,wydanie opinii o pracowniku , świadectwo pracy , zaświadczenie nie mogą być egzekwowane na jego podstawie. Przedmiotem roszczenia dochodzonego na podstawie art.64 k.c. nie może być również wykonanie czynności faktycznych (technicznych) ani żądanie wykonania czynności procesowych.

Przenosząc poczynione wyżej rozważania do rozpoznawanej sprawy Sąd Apelacyjny stwierdza ,że skoro powód w tym procesie domagał się stwierdzenia ,że pozwany (...) szpital nie przeprowadził określonych badań czy też inaczej , że wykonał je w sposób sprzeczny z obowiązującymi przepisami to dochodził złożenia , w sposób zastępczy mocą orzeczenia sądowego , określonego oświadczenia wiedzy . Zważywszy na treść roszczenia procesowego w żadnym razie powód nie żąda ,inaczej -nie oczekuje od pozwanego określonego oświadczenia woli lecz wyłącznie potwierdzenia (poświadczenia, zaświadczenia) tego , że Szpital ten (w domyśle -zatrudnieni w nim lekarze) przeprowadził określone z konkretnej daty badania medyczne powoda w sposób nieprawidłowy , bowiem sprzeczny ze przytoczonymi przepisami. Oznacza to w konsekwencji ,że Sąd I instancji dokonał prawidłowej kwalifikacji stanu faktycznego sprawy przyjmując ,że powód nie domagał się od pozwanego szpitala złożenia oświadczenia woli lecz wyłącznie oświadczenia wiedzy. Słusznie też Sąd ten przyjął , skoro przedmiotem rozstrzygnięcia na podstawie art. 64 k.c. może być jedynie żądanie złożenia określonego oświadczenia woli , a nie wiedzy , że roszczenie sformułowane przez powoda podlega oddaleniu jako bezzasadne.

Wbrew zarzutom apelacji Sąd Okręgowy dokonując oceny roszczenia procesowego w zakresie zobowiązania dokonał samodzielnie jego oceny prawnej uznając ,że przedmiotem żądania jest oświadczenie wiedzy a nie woli , a to że w ten sposób zaakceptował ocenę żądania powoda zaprezentowaną przez pozwanego ad 1 niczego w sprawie nie zmienia. Jeżeli nawet pozwany odmawia powodowi wydania stosownego poświadczenia o sposobie przeprowadzania badań lekarskich ,który dokument jest powodowi jak on sam twierdzi dla określonych celów niezbędny , to nie zmienia faktu ,że ciągle chodzi o to by Szpital potwierdził pewne fakty (czyli złożył oświadczenie wiedzy).

Powód uzasadniając naruszenie art. 64 k.c. przez błędną wykładnię tego przepisu w istocie nie przytoczył żadnych argumentów dla wykazania ,iż przedmiotem jego żądania było złożenie oświadczenia woli , a nie wiedzy i że to Sąd I instancji dokonał jego błędnej kwalifikacji prawnej. W takiej sytuacji dalsze wykazywanie , że dokumentacja medyczna potwierdza brak przeprowadzenia określonych , a wymaganych przepisami , badań oraz ,że powód ma interes prawny w uzyskaniu żadanego orzeczenia sądowego gdyż umożliwiłoby mu ono wszczęcie określonych procedur administracyjnych jest bez znaczenia w sprawie , zważywszy już tylko na przedmiot żądania .

Wobec przyjęcia ,że powód domagała się złożenia oświadczenia wiedzy , a nie woli w istocie zbędnym jest odnoszenie się do zarzutu naruszenia art. 23 ustawy z dnia 6.11.2009 r. Stąd już tylko krótko Sąd Odwoławczy przypomina ,że powód zarzucił Sądowi I instancji , że ten błędnie przyjął ,że pacjent ma prawo jedynie do wglądu w dokumentację medyczną choć ma prawo żądać także stosownych zaświadczeń , a także oświadczeń woli wydanych na podstawie zgromadzonej dokumentacji lekarskiej . Wbrew tak sformułowanemu zarzutowi po pierwsze Sąd Okręgowy nie dokonał takiej zawężającej wykładni wskazanego przepisu , a po drugie w sytuacji gdyby powód domagał się zaświadczeń od placówki medycznej dotyczących dokumentacji medycznej przez zobowiązanie to w istocie w ten sposób by domagał się określonych oświadczeń wiedzy , po prostu określonych informacji faktycznych . Uzasadniając zarzut naruszenia ustawy o prawach pacjenta powód obszernie omówił prawa jakie przysługują pacjentowi na podstawie art. 23 ustawy o prawach pacjenta , z odniesieniem się do przepisów prawa europejskiego i międzynarodowego kończąc to konkluzją ,że „ wykładnia celowościowa pozwala na wysunięcie wniosku, iż pacjent ma prawo do informacji w różnej formie. Informacje mogą być mu przekazywane ustnie, pisemnie, ale także utrwalone w każdej innej formie, tzn. na każdym nośniku zawierającym informację o pacjencie, "tym bardziej, jeżeli oparta jest ona na dowodach rzeczywistych zdarzeń, które go dotyczą i to bez względu na sposób, w jaki została utrwalona, szczególnie gdy wiadomość ta stanowi dowód prawa lub jeśli ze względu na treść wskazuje okoliczności mające dla pacjenta znaczenie prawne". To wszystko prawda ale nijak się to przekłada na ocenę zasadności wydanego przez Sąd Okręgowy i kwestionowanego w drodze apelacji orzeczenia . W przedmiotowej sprawie powództwo zostało oddalone w zakresie żądania wydania dokumentacji medycznej z uwagi na spełnienie tego świadczenia w toku procesu, co sam powód przecież przyznał , a w zakresie żądania złożenia określonego oświadczenia z uwagi na charakter tegoż oświadczenia oddalone. Powód w apelacji wniósł o przeprowadzenie dowodu z załączonych dokumentów, tj. pisma z

dn. 17.05.2011r. oraz z niepełnej dokumentacji , którą pozwani przekazali mu ,a których potrzeba powołania wynika później, bowiem Sąd dopiero w uzasadnieniu skarżonego wyroku stwierdził, że powód otrzymał pełną dokumentację, co według powoda jest niezgodne z rzeczywistością. Sąd II instancji tak sformułowane wnioski dowodowe pominął jako nie odpowiadające wymogom stawianym przez przepis art. 382 k.p.c.

Sąd orzeka merytorycznie jedynie o roszczeniach procesowych powoda , wnioski dowodowe są uwzględnione bądź też oddalone (pominięte) w formie postanowienia dowodowego (art. 236 k.p.c.) . Powód złożył w sprawie określone wnioski dowodowe , w tym : o powołanie biegłego sądowego i biegłego psychiatry na okoliczność stwierdzenia czy przeprowadzone u powoda badania psychologiczne spełniają wymogi prawem przewidziane; domagał się zawiadomienie przez Sąd Prokuratury Rejonowej wK. o nieprawidłowościach związanych z udostępnianiem mu dokumentacji medycznej ; wnosił też o dokonania sprostowania protokołu z rozprawy z dnia 19 czerwca 2012r. ; a nadto wniósł o zobowiązanie pozwanych do udostępnienia brakującej korespondencji prowadzonej przez te placówki z Rzecznikiem Praw Pacjenta, a dotyczących osoby powoda. Sąd odmówił sprostowania protokołu rozprawy , do akt przedłożono żadaną korespondencję z Rzecznikiem Praw Pacjenta . Co do zawiadomienia Prokuratury – powyższe zależy od tego czy w ocenie Sądu zaistniało podejrzenie popełnienia przestępstwa. Co do wniosku dowodowego z opinii biegłych - jak już to wyżej zaznaczono przedmiotem dowodu są fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie. Zważywszy na przedmiot procesu dowód z opinii wskazanych biegłych dla sprawy nie byłby przydatny. W sprawie jest oczywiste ,że wnioski dowodowe mogły służyć wykazaniu faktów istotnych dla podstawy faktycznej rozstrzygnięcia ,jednak w żadnym razie nie stanowiły one elementu samego roszczenia .Odmienne twierdzenia zawarte w apelacji są nieuprawnione.

Ustawa o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta stanowi ,że pacjent ma prawo dostępu do dokumentacji medycznej (art. 23) ,która jest mu udostępniana do wglądu, w tym także do baz danych w zakresie ochrony zdrowia, w siedzibie podmiotu udzielającego świadczeń zdrowotnych oraz poprzez sporządzenie jej wyciągów, odpisów lub kopii (art. 27). Rozporządzenia wykonawcze do ustawy o prawach pacjenta określają rodzaj i zakresu oraz sposobu przetwarzania dokumentacji medycznej w zakładach opieki zdrowotnej (w tym utworzonych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych). Pacjent zakładu opieki zdrowotnej ma uprawnienie do udostępnienia mu dokumentacji medycznej , a w razie odmowy uznania tego uprawnienia może zaskarżyć czynność zakładu zasadniczo do sądu administracyjnego (por. wyrok NSA z dnia 19.05.2003 r.,OSA 1/03,ONSA 2003,nr 4 , poz. 41 w którym to Sąd wywnioskował ,że prowadzenie dokumentacji medycznej pacjenta oraz udostępnianie jej pacjentowi odbywa się w ramach stosunku administracyjnoprawnego; zob. też wyrok WSA w Rzeszowie z dnia 13.07.2010 r,II SAB/rz 29/10 ,Lex nr 602398 - w którym Sąd przyjął ,że udostępnianie dokumentacji medycznej na podstawie ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, następuje w formie czynności materialnoprawnej , podobnie jak w przypadku stosowania ustawy z dnia 6.09.2001 r. o dostępie do informacji publicznej. Skarga na bezczynność Dyrektora Szpitala jest dopuszczalna bez konieczności wzywania właściwego organu do usunięcia naruszenia prawa. Zob.też –Prawa pacjenta. Między autonomia a paternalizmem, Jędrzej Bujny,Wyd. C.H.Beck,Warszawa2007 ,s.216-7) . Kwestia drogi sądowej w sprawie o wydanie dokumentacji medycznej nie jest jednolicie rozstrzygana w orzecznictwie , w tej jednak sprawie z uwagi na oddalenie powództwa o wydanie , z przyczyny spełnienia świadczenia , powyższe miało już znaczenie wtórne (zob. też postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 2008 r.II CSK 646/07, LEX nr 627208). Sąd Odwoławczy zasadniczo uważa ,że właściwsza jest tu droga administracyjna.

W konsekwencji ustalonego w sprawie stanu faktycznego oraz jego kwalifikacji prawnej Sąd Apelacyjny ostatecznie ocenił , że żaden z zarzutów apelacyjnych powoda nie jest uzasadniony .Sąd jednocześnie uznał ,że wydane w sprawie orzeczenie jest prawidłowe. Skutkowało to oddaleniem , w oparciu o art. 385 k.p.c. , apelacji jako bezzasadnej .

Sąd zasądził od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Koszalinie na rzecz radcy prawnego B. K. kwotę 270 zł wraz z należnym podatkiem VAT , tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym (przyjmując już konsekwentnie za Sądem Okręgowym stawkę z § 5 w zw. z § 10 ust.1 pkt 2 i § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych

oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 z 2002 r. ze zm.).

Agnieszka Sołtyka Mirosława Gołuńska Marta Sawicka